1. Inleiding

Op 18 maart 2026 zijn in de meeste gemeenten in Nederland gemeenteraadsverkiezingen gehouden, zo ook in Winterswijk. Volgens de voorlopige uitslag, hiernaast weergegeven, is de partij Voor Winterswijk als winnaar uit de bus gekomen. Als lijsttrekker van de grootste partij heeft de heer Tom van Beek het initiatief genomen om de informatiefase te starten. De heer Van Beek heeft de heer Frank Roerdinkholder gevraagd om de rol van extern informateur in te vullen. De heer Roerdinkholder heeft dit verzoek gehonoreerd. Dit draaiboek bevat zijn aanpak voor de informatiefase naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen 2026 in Winterswijk.

Lijst	Partij	Aantal stemmen
1	SAMEN Winterswijk	1.857
2	Voor Winterswijk	3.581
3	CDA	1.494
4	D66	2.087
5	Partij van de Arbeid (PvdA)	1.928
6	VVD	1.319
7	Lijst 8 Winterswijk	1.128
8	ORDA/ORP	60
9	Daadkracht.nu	771

- Totaal aantal uitgebrachte stemmen in Winterswijk: 14.290
- Geldige stemmen: 14.225
- Blanco stemmen: 44
- Ongeldige stemmen: 21
- Opkomstpercentage in Winterswijk: 60% (in 2022: 58,64%)

2. Doelstelling en opdracht informatiefase

De informatiefase na de gemeenteraadsverkiezingen heeft als doel te verkennen welke coalities mogelijk zijn op basis van de verkiezingsuitslag. De informateur spreekt met alle partijen die tenminste één raadszetel hebben behaald om standpunten, voorkeuren en mogelijke samenwerkingen in kaart te brengen. Op basis daarvan wordt de gemeenteraad geadviseerd welke partijen samen de formatiefase zouden kunnen starten met als doel een coalitie en college te vormen.

Voor Winterswijk heeft de informateur een duidelijke opdracht meegegeven. Doelstelling is te komen tot een stabiele meerderheidscoalitie, die zorgt voor bestuurlijke rust en stabiliteit. Een coalitie die zich kenmerkt door betrouwbaarheid en resultaatgerichtheid. Besluiten uit het verleden worden zoveel mogelijk gerespecteerd. Het nieuwe college durft keuzes te maken, ook over lastige onderwerpen. De toekomstbestendigheid van Winterswijk staat voorop.

Voor Winterswijk heeft aan de informateur kenbaar gemaakt veel belang te hechten aan een zorgvuldig proces, waarbij alle partijen in de gemeenteraad ruimschoots de mogelijkheid krijgen hun visie en wensen kenbaar te maken. Daarnaast zullen enkele overige belanghebbenden - te weten de burgemeester, de griffier en de gemeentesecretaris - worden gevraagd naar aandachtspunten vanuit hun specifieke positie en expertise, teneinde te komen tot een advies dat niet alleen breed gedragen is, maar ook rekening houdt met de actualiteit, de politieke omgangsvormen en de gemeentelijke processen.

3. Proces en planning informatiefase

Voor Winterswijk heeft de informateur gevraagd om kwaliteit en zorgvuldigheid in zijn verkenning de boventoon te laten voeren. Natuurlijk wordt beoogd het proces zo kort mogelijk te laten duren, maar kwaliteit en zorgvuldigheid prevaleren. Hierbij telt mee dat tijdens de (in)formatiefase de continuïteit van bestuur in onze gemeente is gewaarborgd gezien de verkiezingsuitslag en het zittende college. Als blijkt dat meer gesprekken dan vooraf voorzien benodigd zijn, zal de informateur het proces en de planning van de informatiefase navenant aanpassen.

Hieronder zijn het proces en de planning van de informatiefase schematisch weergegeven. De planning is daarbij onder voorbehoud van de mogelijkheden in de agenda's van de verschillende betrokkenen.

Nr	Wat	Met wie	Wanneer
1	Vaststellen draaiboek informatiefase	Voor Winterswijk	Za 21 maart
2	Eerste gespreksronde raadsfracties	Alle raadsfracties	Ma 23 maart – Vr 27 maart
3	Gesprekken overige belanghebbenden	Burgemeester, griffier en gemeentesecretaris	Ma 23 maart – Vr 27 maart
4	Verwerken opgehaalde beelden eerste gespreksronde		Za 28 maart – Zo 29 maart
5	Tweede gespreksronde raadsfracties	Alle raadsfracties	Ma 30 maart – Vr 3 april
6	Verwerken opgehaalde beelden tweede gespreksronde		Za 4 april – Ma 6 april
7	Schrijven concept advies informatiefase		Za 4 april – Ma 6 april
8	Voorleggen concept advies informatiefase	Voor Winterswijk	Ma 6 april
9	Vaststellen definitief advies informatiefase		Di 7 april
10	Mondeling toelichten definitief advies informatiefase	Gemeenteraad, nog te plannen	Do 9 april

De gesprekken met de raadsfracties in deze informatiefase vinden plaats met maximaal drie vertegenwoordigers van de betreffende fractie. De informateur stelt van elk gesprek een concept verslag op hoofdlijnen op. Dit concept verslag zal worden voorgelegd aan de gesprekspartners met de vraag of het verslag een juiste weergave is van het gesprek. De vastgestelde verslagen maken onderdeel uit van het dossier van de informateur.

Voor Winterswijk heeft aangegeven het (in)formatieproces zo transparant mogelijk te willen voeren. Tegelijkertijd is het belangrijk dat raadsfracties zich tegen de informateur zonder voorbehoud kunnen uitspreken. Met het oog op deze twee uitgangspunten zal de inhoud van de gesprekken strikt vertrouwelijk worden behandeld, maar zijn de gespreksverslagen na goedkeuring door de gesprekspartners openbaar. De gespreksverslagen zullen daarbij op hoofdlijnen zijn en uitsluitend ingaan op onderwerpen die relevant zijn voor het (in)formatieproces. Overige besproken onderwerpen blijven buiten het verslag.

4. Vragenlijst gespreksrondes informatiefase

Teneinde de raadsfracties de mogelijkheid te geven zich voor te bereiden op de gespreksrondes is hieronder een vragenlijst weergegeven. De informateur zal in elk gesprek dezelfde vragen stellen. De meeste vragen zullen in het eerste gesprek aan de orde komen, waarbij verdieping waar nodig kan plaatsvinden in het tweede gesprek. Sommige vragen komen wellicht pas in het tweede gesprek aan de orde. De vragenlijst:

1. Hoe interpreteert uw partij de eigen verkiezingsuitslag?
2. Hoe interpreteert uw partij de verkiezingsresultaten van de overige partijen?
3. Ziet u voor uw partij in eerste aanleg een rol in de coalitie of de oppositie en waarom?
4. Hoe zou een mogelijke coalitie er qua samenstelling uit kunnen zien, wat uw partij betreft?
5. Voor zover van toepassing: Met welke partijen zou u willen samenwerken in een coalitie?
6. Voor zover van toepassing: Met welke partijen zou u niet willen samenwerken in een coalitie?
7. Welke partijen moeten naar uw mening in eerste instantie coalitieonderhandelingen voeren en waarom?
8. Hoe kijkt u terug op de afgelopen raadsperiode? Zijn er naar uw mening aandachtspunten die van belang zijn in de (in)formatiefase?
9. Stel dat u deelneemt aan de coalitieonderhandelingen, wat zijn dan de belangrijkste drie inhoudelijke onderwerpen en/of standpunten voor uw partij die u in elk geval wilt inbrengen?
10. Stel dat u niet deelneemt aan de coalitieonderhandelingen, van welke maximaal drie inhoudelijke onderwerpen zou u graag zien dat deze expliciet in die onderhandelingen worden meegenomen?
11. Zijn er onderwerpen die voor u niet onderhandelbaar zijn? Zo ja, welke zijn dit?
12. Stel dat u een wethouder mag leveren, welke portefeuille(s) hebben dan uw voorkeur?
13. Heeft u al een kandidaat wethouder op het oog? En mag bekend zijn wie dat is?
14. Zijn er nog andere onderwerpen die vandaag niet zijn besproken en die u wel graag wilt benoemen in dit gesprek?
15. Heeft u zich in dit gesprek over alles kunnen uitspreken op een manier waarop u dat wenselijk of nodig acht?

5. Omgang met de pers

Voor Winterswijk heeft de informateur aangegeven dat zij er veel belang aan hecht dat ten aanzien van het verspreiden van informatie altijd eerst de andere raadsfracties en de overige betrokkenen (burgemeester en raadsgriffier) op de hoogte worden gebracht voordat de pers wordt ingelicht. Informatiesymmetrie is van cruciaal belang om te voorkomen dat politieke verschillen worden vergroot is plaats van verkleind.

Gedurende het informatieproces zal de informateur op aanvraag de pers te woord staan. Hij zal uitsluitend ingaan op vragen over het proces en zich niet uitlaten over de inhoud van de gesprekken, ook niet als deze is opgenomen in goedgekeurde gespreksverslagen die een openbaar karakter hebben.

Op belangrijke momenten in het proces zullen Voor Winterswijk en de informateur gezamenlijk een persbericht opstellen dat openbaar wordt verspreid.

6. Persoonlijke noot van de informateur

Vier jaar geleden vonden de gemeenteraadsverkiezingen net na de start van de oorlog in Oekraïne plaats. Het was een onzekere periode, die ons zorgen deed maken over de toekomst. De onrust op het wereldtoneel is sindsdien helaas verder toegenomen, vooral sinds de nieuwe koers van de Verenigde Staten vanaf 2025. Instituties en afspraken die decennialang voor rust, veiligheid en stabiliteit zorgden, staan onder druk en worden soms zelfs niet langer gerespecteerd. De soevereiniteit van naties lijkt minder van waarde te zijn en democratische processen worden waar het zo uitkomt terzijde geschoven.

Des te belangrijker is het dat in Winterswijk, hoe nietig ook op het wereldtoneel, het democratisch proces wel doorgang vindt. Ik vind het een grote eer dat ik aan dit proces een kleine bijdrage mag leveren en zie uit naar alle mooie gesprekken die ik in deze fase met u mag voeren.

Frank Roerdinkholder

21 maart 2026